

TRƯỜNG CNTT & TRUYỀN THÔNG

KHOA KHOA HỌC MÁY TÍNH

PHƯƠNG PHÁP TẬP HỢP MÔ HÌNH

ENSEMBLE-BASED METHODS

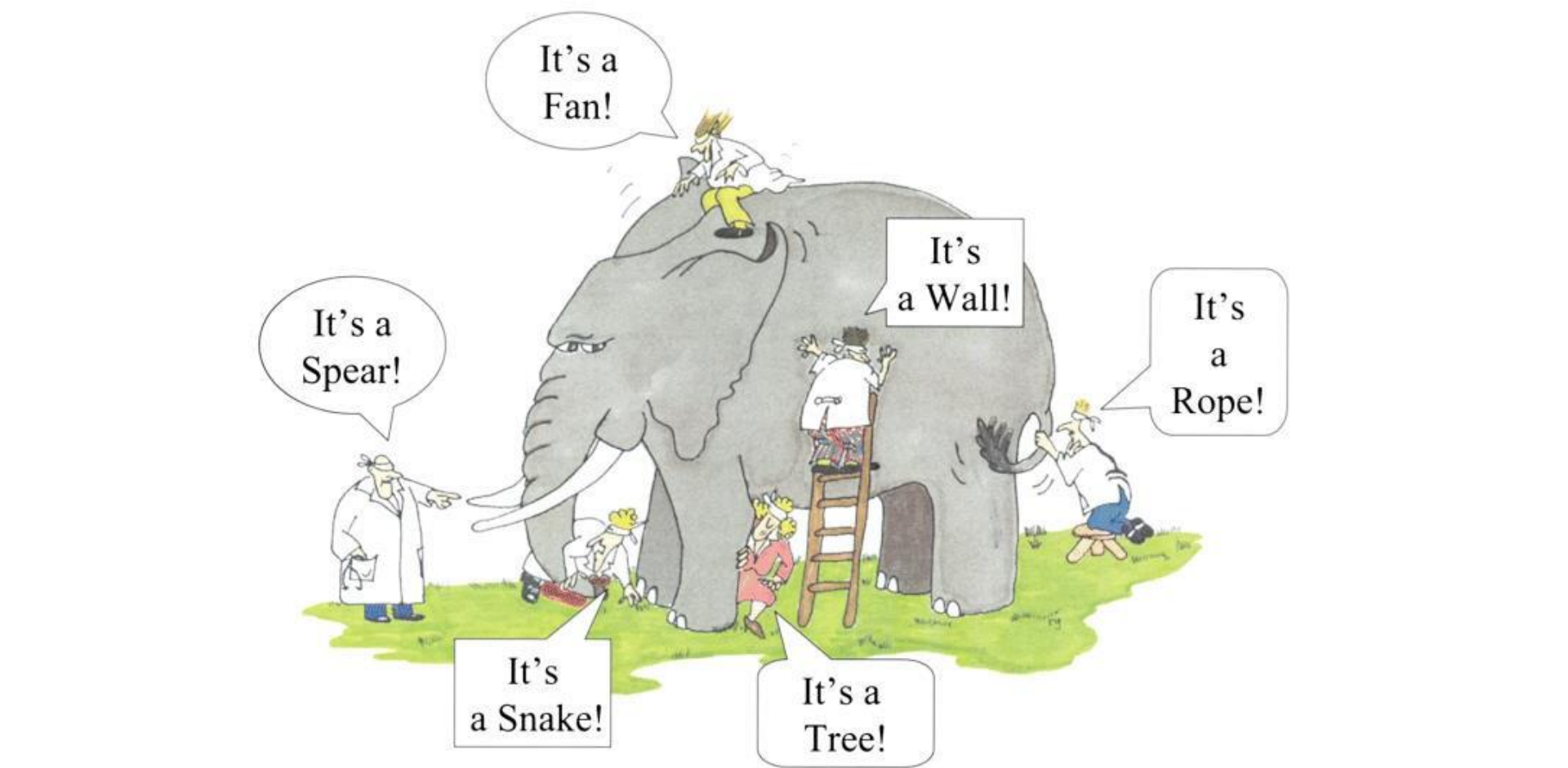
Giáo viên giảng dạy:

TS. TRẦN NGUYỄN MINH THƯ

tnmthu@cit.ctu.edu.vn

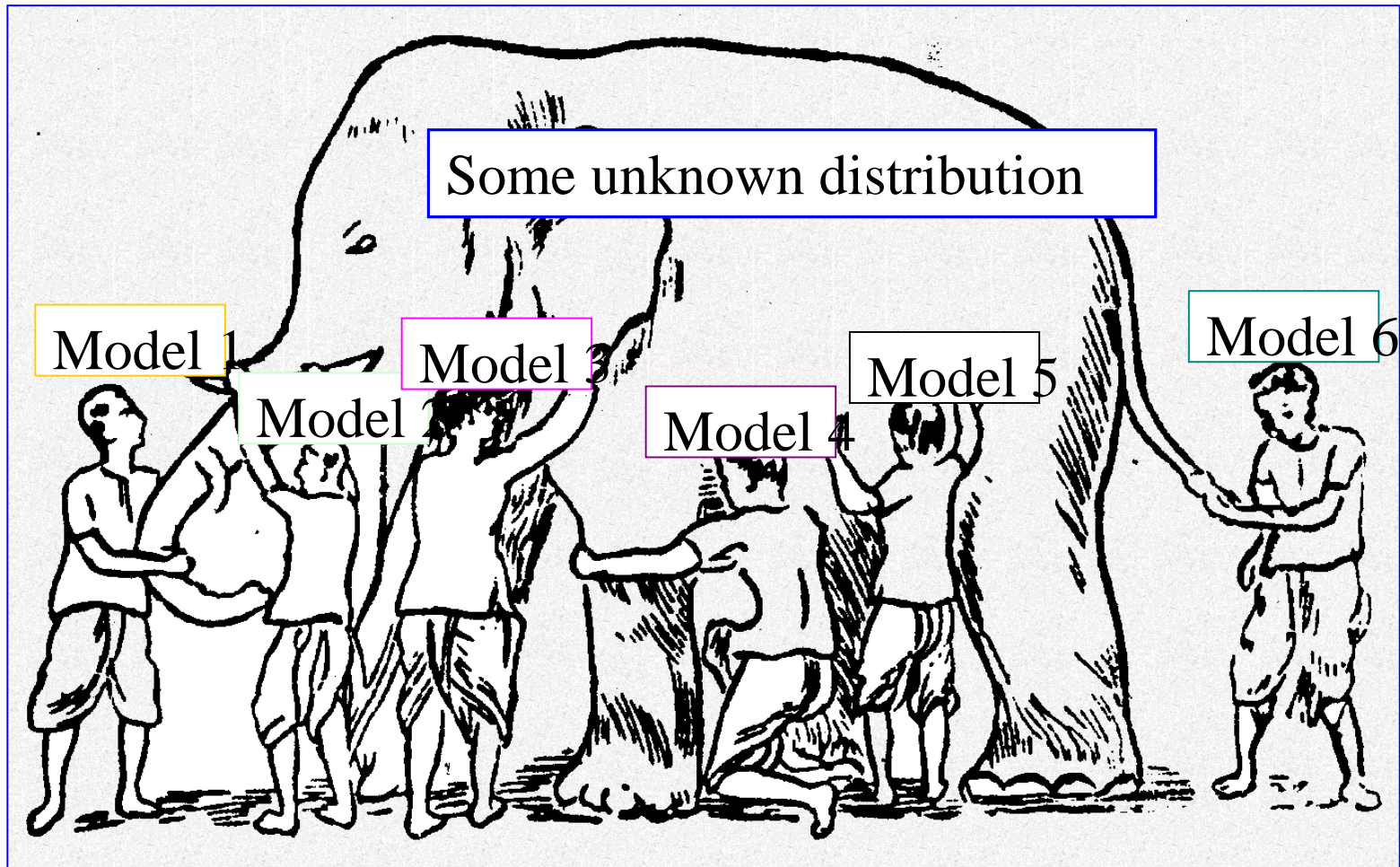
Nội dung

- Giới thiệu về phương pháp tập hợp mô hình
- Tương quan giữa Bias và Variance
- Bagging, Random forests, Boosting
- Kết luận và hướng phát triển

https://miro.medium.com/max/1400/1*R-1jRqX1jT2x5ciVYq02og.png

Phương pháp tập hợp mô hình - ensemble methods

Phương pháp tập hợp mô hình - ensemble methods

- Phương pháp tập hợp mô hình **kết hợp nhiều mô hình cơ sở** dựa trên **tập học** nhằm cải thiện độ chính xác của giải thuật dự đoán.
- **Kết hợp các mô hình phân loại yếu** (weak learner/classifier) thành một mô hình phân loại mạnh (strong classifier)

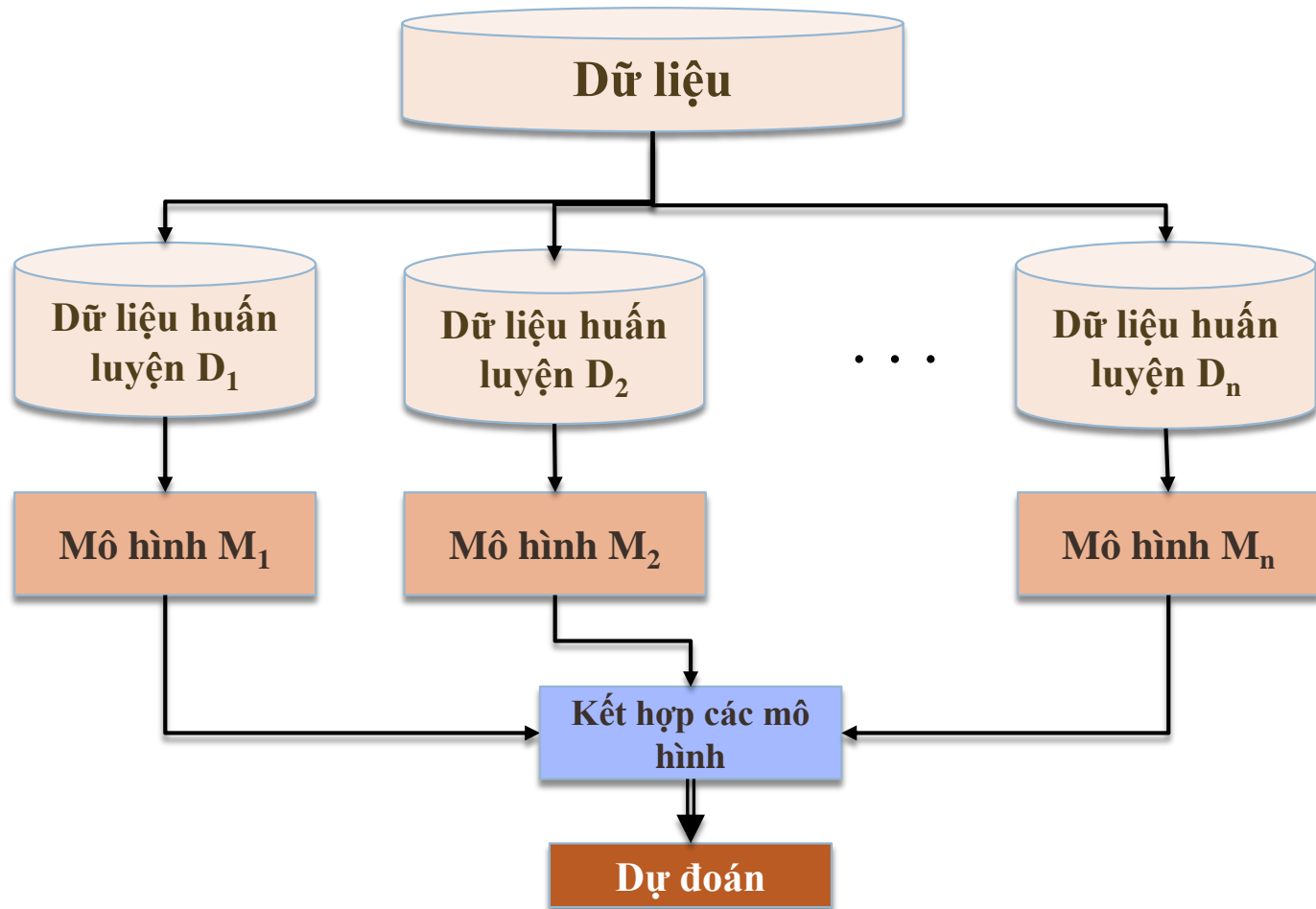
Ví dụ: Đưa ra dự đoán dựa vào 5 mô hình

Reality							
1							
2							
3							
4							
5							
Combine							

Phương pháp tập hợp mô hình - ensemble methods

- Cho kết quả tốt, tuy nhiên **không thể diễn dịch kết quả sinh ra**
- Ứng dụng thành công trong nhiều lĩnh vực như tìm kiếm thông tin, nhận dạng, phân tích dữ liệu,...

Phương pháp tập hợp mô hình - ensemble methods

Phương pháp tập hợp mô hình - ensemble methods

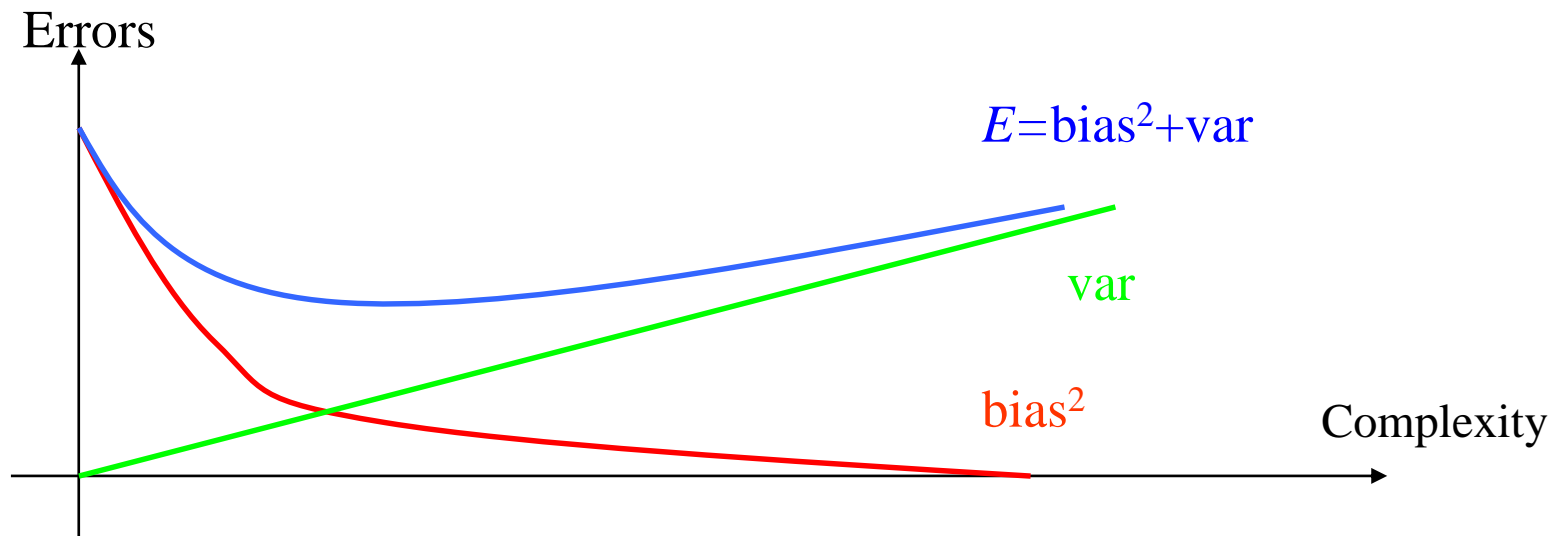
- Phương pháp ensemble-based
  - ❑ Xây dựng **tập hợp các mô hình cơ sở** dựa trên tập học
  - ❑ Tăng hiệu quả của mô hình dựa trên cơ sở **giảm lỗi bias/variance**
  - ❑ Giải thuật cơ sở cho các mô hình con: cây quyết định, SVM, naive Bayes, ...
- Một số giải thuật:
  - ❑ Bagging (Breiman, 1996)
  - ❑ Boosting (Freund & Schapire, 1995)
  - ❑ Random forests (Breiman, 2001)

Phương pháp tập hợp mô hình - ensemble methods

Khi phân tích thành phần lỗi của giải thuật học, Breiman đã chỉ ra lỗi của giải thuật (E) gồm 2 thành phần là Bias và Variance

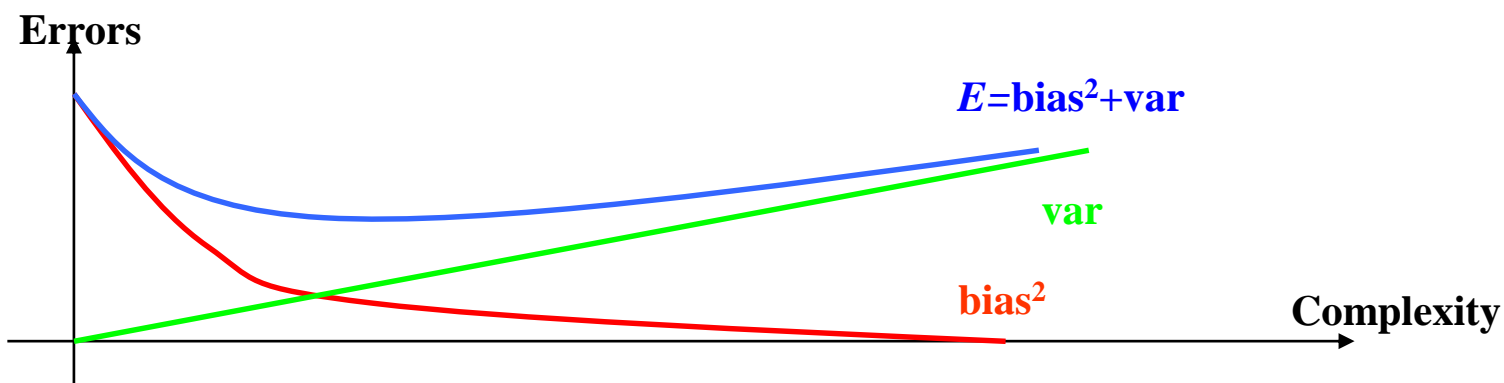
$$E = \text{bias}^2 + \text{var}$$

- **bias** : lỗi của mô hình - thành phần lỗi độc lập với mẫu dữ liệu học
- **variance** : thành phần lỗi do biến động liên quan đến sự ngẫu nhiên của tập học

Bias và variance

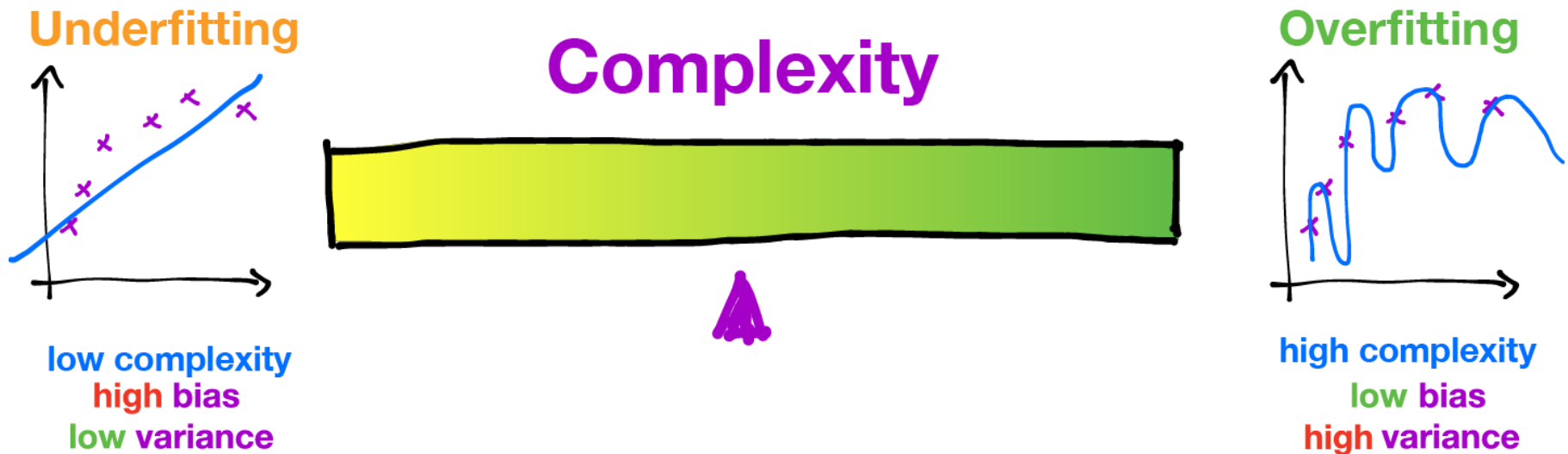
- “**Underfitting**”: mô hình là quá "đơn giản" để đại diện cho tất cả đặc điểm của dữ liệu học
  - Bias cao và variance (phương sai) thấp
  - Lỗi quá trình huấn luyện và kiểm tra đều cao

- “**Overfitting**”: mô hình là quá "phức tạp" và phù hợp với duy nhất đặc điểm của dữ liệu đang học, không thích hợp khi gặp dữ liệu nhiều.
  - Bias thấp và variance (phương sai) cao
  - Lỗi quá trình huấn luyện thấp và kiểm tra lỗi cao

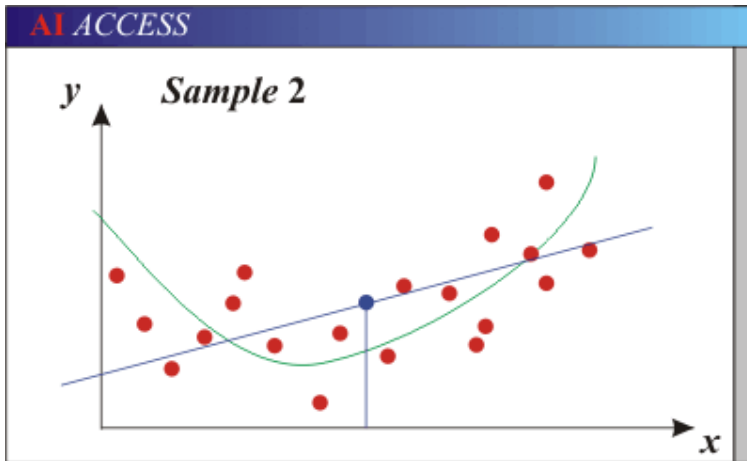
Bias và variance

- “Underfitting – học không thuộc bài”
- “Overfitting – học vẹt”:

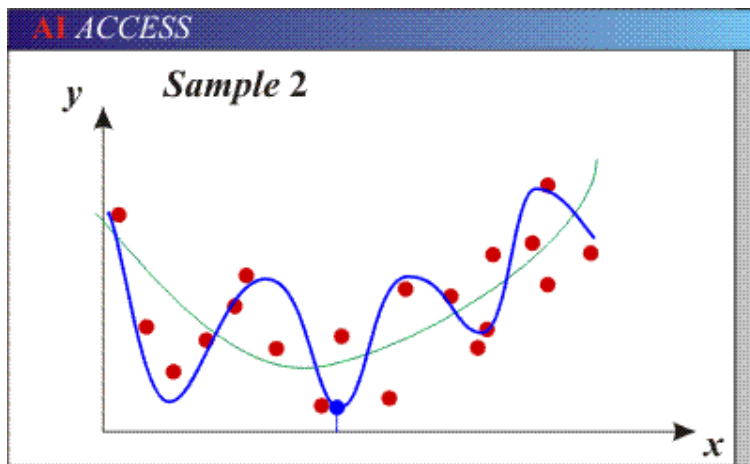

© Machine Learning @ Berkeley

Bias và variance

- Các mô hình không chính xác vì có **quá ít tham số** - ***lỗi Bias lớn*** (mô hình không đủ linh hoạt)

- Các mô hình không chính xác vì có **quá nhiều tham số** - ***lỗi variance lớn*** (quá nhạy với mẫu học)

Phương pháp tập hợp mô hình - ensemble methods

- Về bản chất, các phương pháp tập hợp mô hình thường làm **giảm lỗi bias và/hoặc variance** của các giải thuật máy học.
- Lỗi *bias* là lỗi liên quan đến mô hình (bộ phân lớp/ dự đoán) mà không liên quan đến dữ liệu được dùng để huấn luyện
- Lỗi *variance* là lỗi do tính biến thiên của mô hình so với tính ngẫu nhiên của các mẫu dữ liệu học (data samples).

Phương pháp tập hợp mô hình - ensemble methods

■ Averaging technique

- averaging technique
- xây dựng tập hợp các mô hình cơ sở độc lập nhau
- **kết hợp sự phân loại** của các mô hình
- **giảm variance**
- bagging và random forests

■ Boosting technique

- xây dựng tập hợp các mô hình cơ sở tuần tự
- Tập trung **cải tiến lỗi sinh ra từ các mô hình trước**
- **giảm bias**
- AdaBoost và Arcing

Averaging technique

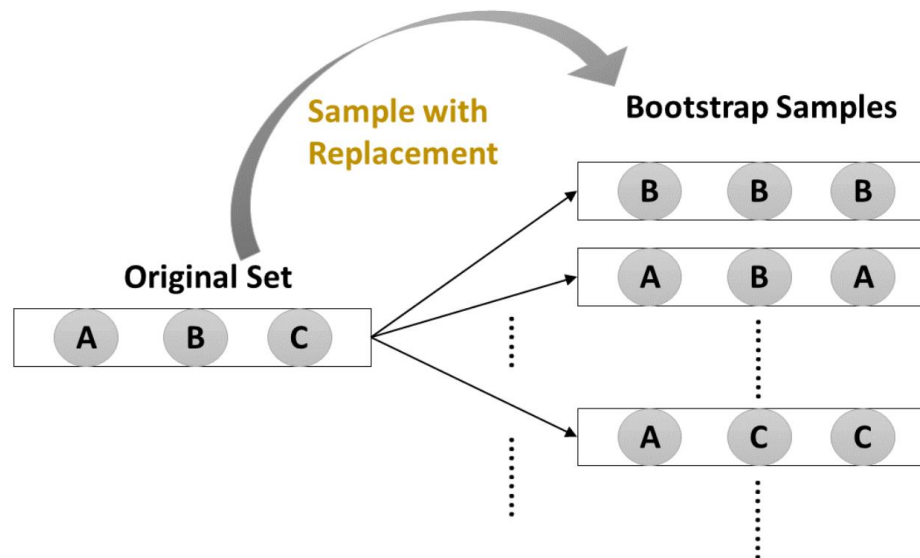
Averaging technique - Bagging (Breiman, 1996)

- Bootstrap AGGREGatING - (Breiman, 1996)
  - Bootstrap???
  - Từ tập dữ liệu **D** ban đầu có **m** phần tử, người ta thực hiện lấy mẫu có hoàn lại **m** phần tử từ tập **D**, thu được tập **B** (gọi là bootstrap)

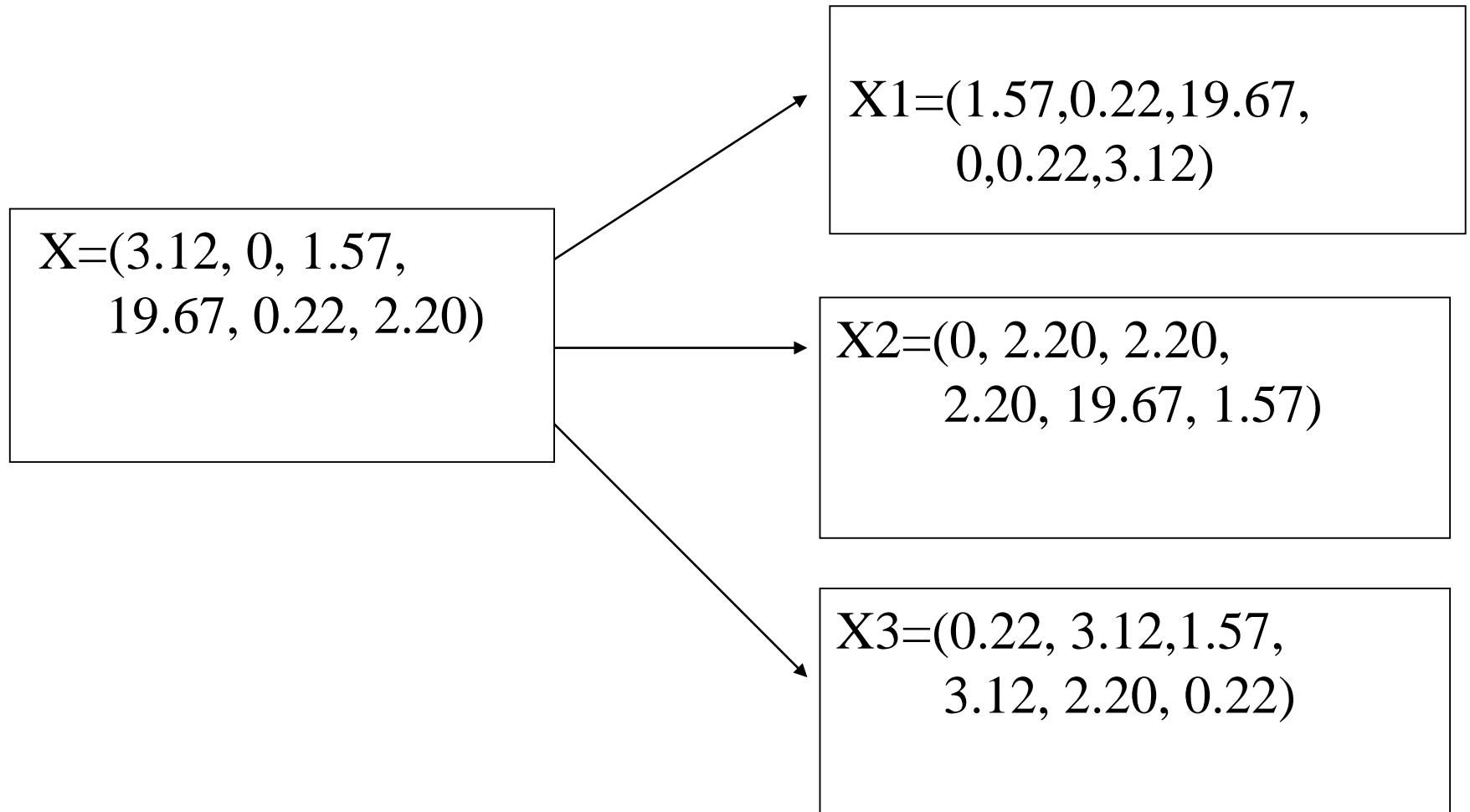
$X=(3.12, 0, 1.57, 19.67, 0.22, 2.20)$

Averaging technique - Bagging (Breiman, 1996)

- **Bootstrap AGGREGatING** - (Breiman, 1996)
  - **Bootstrap???**

Bootstrap - Từ tập dữ liệu **D** ban đầu có m phần tử, người ta thực hiện lấy mẫu có hoàn lại m phần tử từ tập **D**, thu được tập **B** (gọi là bootstrap)

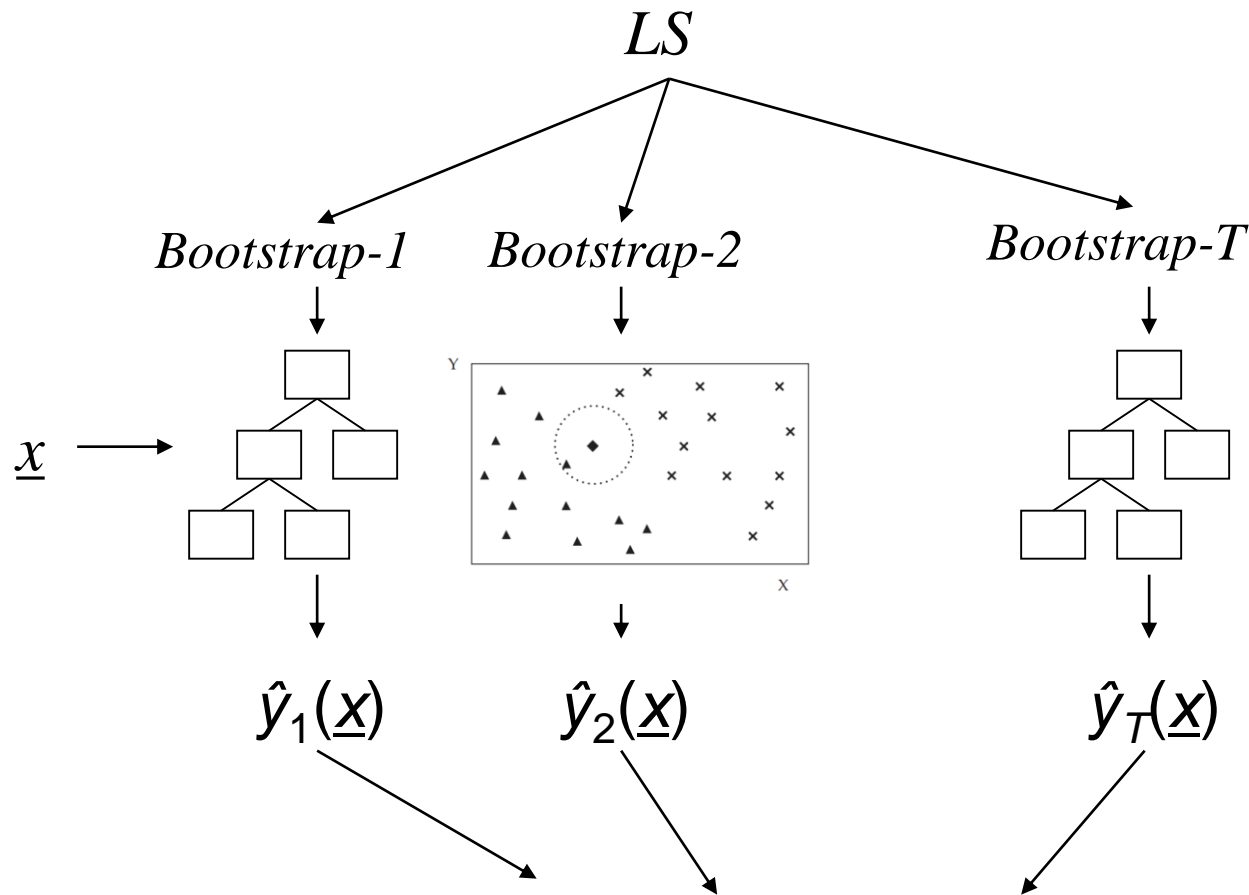

Bootstrap – lấy mẫu có hoàn lại

Original Data	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bagging (Round 1)	7	8	10	8	2	5	10	10	5	9
Bagging (Round 2)	1	4	9	1	2	3	2	7	3	2
Bagging (Round 3)	1	8	5	10	5	5	9	6	3	7

- Mỗi mẫu được lấy có xác suất $1/N$
- Với mỗi mẫu không được chọn sau N lần,
thì xác suất là $(1 - 1/N)^N$ (Khi N lớn thì xác suất này gần bằng $1/e$)
- Với mỗi mẫu được chọn, sau N lần thì xác suất là $1 - 1/e = 0.632$
 $\Rightarrow$ Lấy mẫu Bootstrap chứa 63% dữ liệu gốc

Bagging (Breiman, 1996)

hồi quy : $\hat{y}(\underline{x}) = (\hat{y}_1(\underline{x}) + \hat{y}_2(\underline{x}) + \dots + \hat{y}_T(\underline{x})) / T$

phân loại : $\hat{y}(\underline{x}) = \text{bình chọn số đông } \{\hat{y}_1(\underline{x}), \dots, \hat{y}_T(\underline{x})\}$

Bagging (Breiman, 1996)

■ Bootstrap AGGREGatING

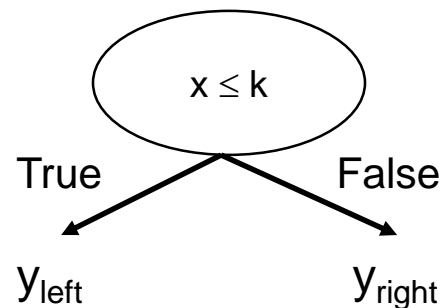
- từ tập học LS (learning set) có N phần tử
- xây dựng tập hợp T **mô hình cơ sở độc lập nhau**
- mô hình thứ i được xây dựng trên tập mẫu bootstrap
- 1 bootstrap : lấy mẫu N phần tử có hoàn lại từ tập LS
- khi phân loại : sử dụng luật bình chọn số đông (majority vote)
- hồi quy : tính giá trị trung bình của dự đoán của các mô hình

Bagging Example

- Xét tập dữ liệu sau với thuộc tính “x” và nhãn dự đoán “y”

x	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1
y	1	1	1	-1	-1	-1	-1	1	1	1

- Nhãn dự đoán dựa vào luật:
  - $x \leq k$ hay $x > k$
  - Điểm phân hoạch dựa trên giá trị entropy

Bagging Example

Bagging Round 1:

x	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.4	0.5	0.6	0.9	0.9
y	1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	1	1

$x \leq 0.35 \rightarrow y = 1$

$x > 0.35 \rightarrow y = -1$

Bagging Example

Bagging Round 1:

x	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.4	0.5	0.6	0.9	0.9
y	1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	1	1

$x \leq 0.35 \rightarrow y = 1$

$x > 0.35 \rightarrow y = -1$

Bagging Round 2:

x	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.5	0.9	1	1	1
y	1	1	1	-1	-1	-1	1	1	1	1

$x \leq 0.7 \rightarrow y = 1$

$x > 0.7 \rightarrow y = 1$

Bagging Round 3:

x	0.1	0.2	0.3	0.4	0.4	0.5	0.7	0.7	0.8	0.9
y	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1

$x \leq 0.35 \rightarrow y = 1$

$x > 0.35 \rightarrow y = -1$

Bagging Round 4:

x	0.1	0.1	0.2	0.4	0.4	0.5	0.5	0.7	0.8	0.9
y	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1

$x \leq 0.3 \rightarrow y = 1$

$x > 0.3 \rightarrow y = -1$

Bagging Round 5:

x	0.1	0.1	0.2	0.5	0.6	0.6	0.6	1	1	1
y	1	1	1	-1	-1	-1	-1	1	1	1

$x \leq 0.35 \rightarrow y = 1$

$x > 0.35 \rightarrow y = -1$

Bagging Example

Bagging Round 6:

x	0.2	0.4	0.5	0.6	0.7	0.7	0.7	0.8	0.9	1
y	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1	1

$x \leq 0.75 \rightarrow y = -1$

$x > 0.75 \rightarrow y = 1$

Bagging Round 7:

x	0.1	0.4	0.4	0.6	0.7	0.8	0.9	0.9	0.9	1
y	1	-1	-1	-1	-1	1	1	1	1	1

$x \leq 0.75 \rightarrow y = -1$

$x > 0.75 \rightarrow y = 1$

Bagging Round 8:

x	0.1	0.2	0.5	0.5	0.5	0.7	0.7	0.8	0.9	1
y	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1	1

$x \leq 0.75 \rightarrow y = -1$

$x > 0.75 \rightarrow y = 1$

Bagging Round 9:

x	0.1	0.3	0.4	0.4	0.6	0.7	0.7	0.8	1	1
y	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1	1

$x \leq 0.75 \rightarrow y = -1$

$x > 0.75 \rightarrow y = 1$

Bagging Round 10:

x	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.3	0.8	0.8	0.9	0.9
y	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

$x \leq 0.05 \rightarrow y = 1$

$x > 0.05 \rightarrow y = 1$

Bagging Example

- Kết quả tổng của 10 lần lặp:

Round	Split Point	Left Class	Right Class
1	0.35	1	-1
2	0.7	1	1
3	0.35	1	-1
4	0.3	1	-1
5	0.35	1	-1
6	0.75	-1	1
7	0.75	-1	1
8	0.75	-1	1
9	0.75	-1	1
10	0.05	1	1

Bagging Example

- Sử dụng “majority vote” để xác định lớp của bộ phân loại tổng hợp

Round	Split Point	Left Class	Right Class
1	0.35	1	-1
2	0.7	1	1
3	0.35	1	-1
4	0.3	1	-1
5	0.35	1	-1
6	0.75	-1	1
7	0.75	-1	1
8	0.75	-1	1
9	0.75	-1	1
10	0.05	1	1

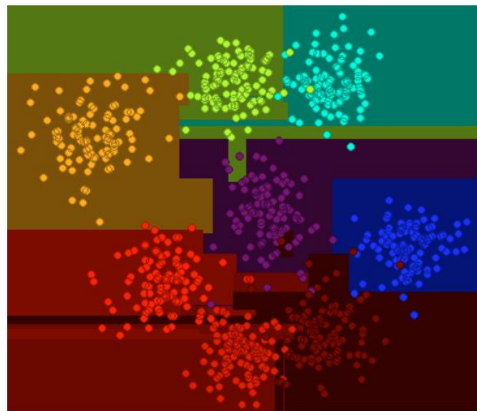
Round	x=0.1	x=0.2	x=0.3	x=0.4	x=0.5	x=0.6	x=0.7	x=0.8	x=0.9	x=1.0
1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
4	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
5	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
6	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1	1
7	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1	1
8	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1	1
9	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1	1
10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sum	2	2	2	-6	-6	-6	-6	2	2	2
Sign	1	1	1	-1	-1	-1	-1	1	1	1

Predicted
Class

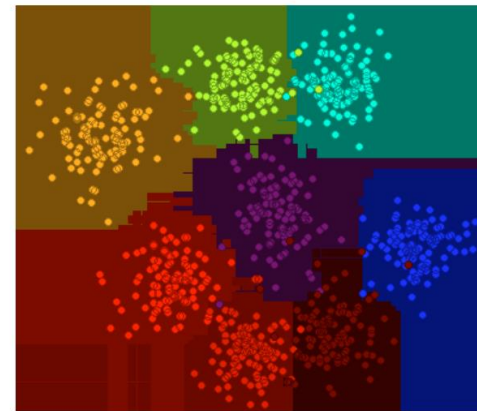
Random forests (Breiman, 2001)

- từ tập học LS (learning set) có N phần tử
- xây dựng tập hợp T mô hình cơ sở độc lập nhau
- mô hình thứ i được xây dựng trên tập mẫu bootstrap, chú ý
  - **Tại nút trong, chọn ngẫu nhiên n' thuộc tính ($n' \ll n$) và tính toán phân hoạch tốt nhất dựa trên n' thuộc tính này**
  - Cây được xây dựng đến độ sâu tối đa, không cắt nhánh
- 1 bootstrap : lấy mẫu N phần tử có hoàn lại từ tập LS
- khi phân loại : sử dụng luật bình chọn số đông (majority vote)
- hồi quy : tính giá trị trung bình của dự đoán của các mô hình

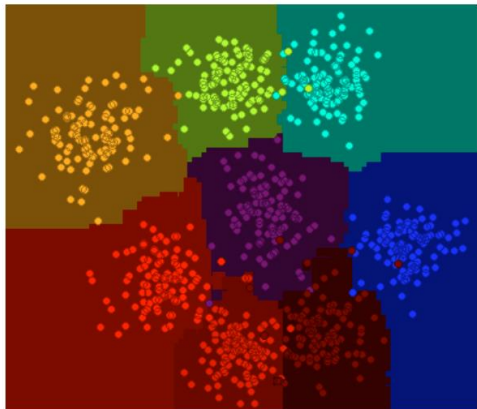
Random forests (Breiman, 2001)

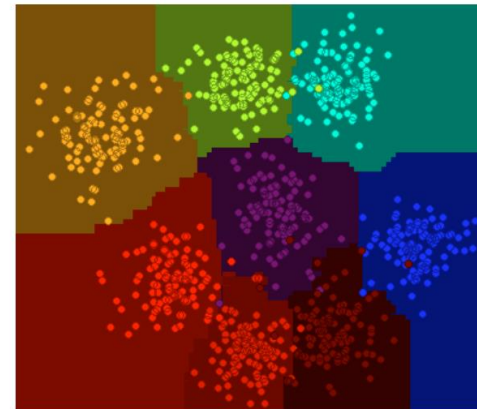
1 rCART

10 rCARTs

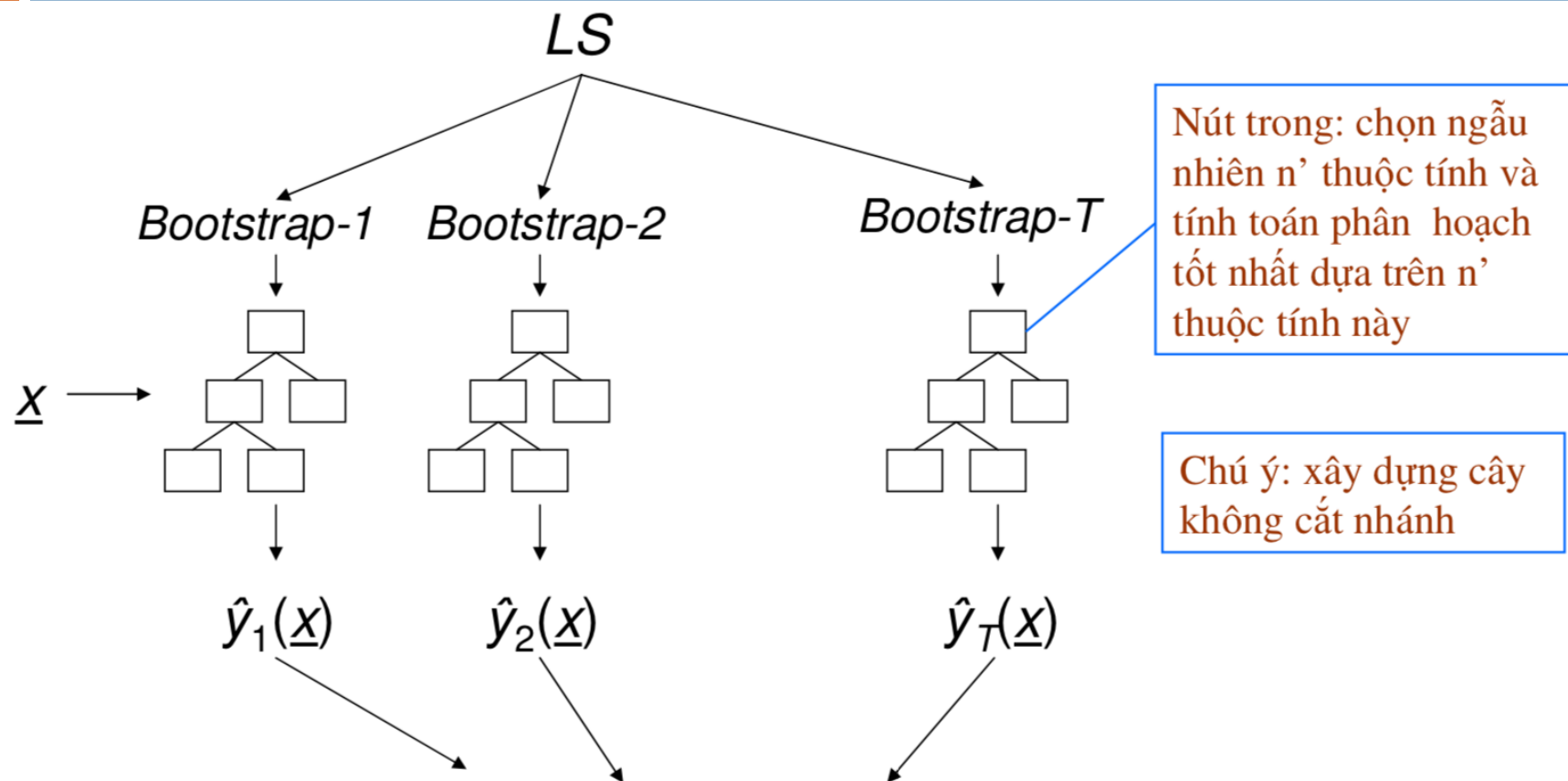

100 rCARTs

500 rCARTs

Random forests (Breiman, 2001)

hồi quy : $\hat{y}(\underline{x}) = (\hat{y}_1(\underline{x}) + \hat{y}_2(\underline{x}) + \dots + \hat{y}_T(\underline{x})) / T$

phân loại : $\hat{y}(\underline{x}) = \text{bình chọn số đông } \{\hat{y}_1(\underline{x}), \dots, \hat{y}_T(\underline{x})\}$

Random forests (Breiman, 2001)

Diameter	Color	Grows in summer	Shape	Label
3	orange	yes	circle	Orange
1	red	yes	circle	Cherry
...	...	...	...	....

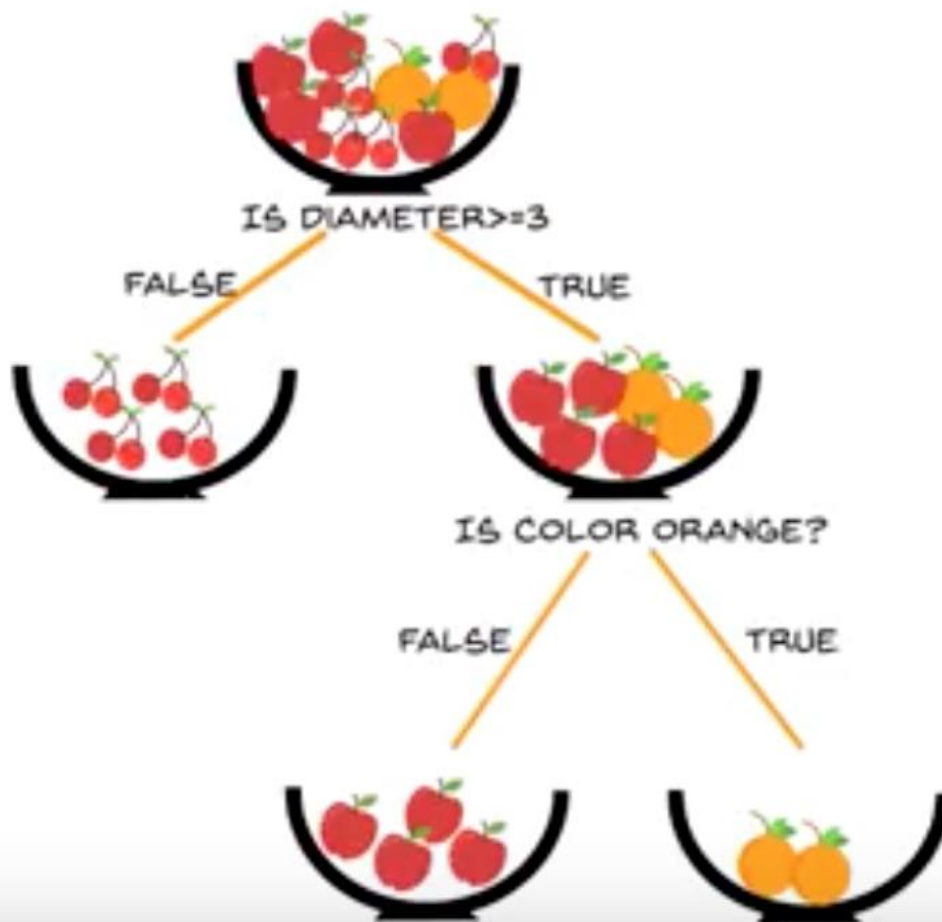

DIAMETER = 3
COLOUR = ORANGE
GROWS IN SUMMER = YES
SHAPE = CIRCLE

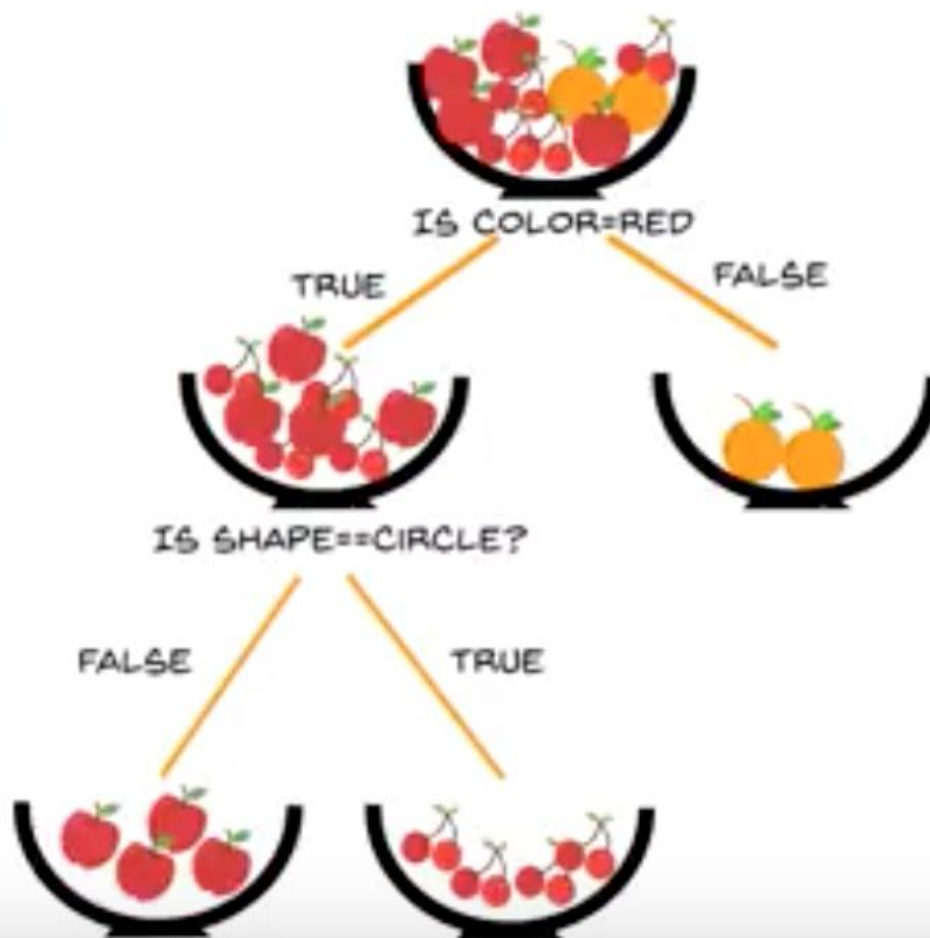
Random forests (Breiman, 2001)

LET THIS BE TREE 1

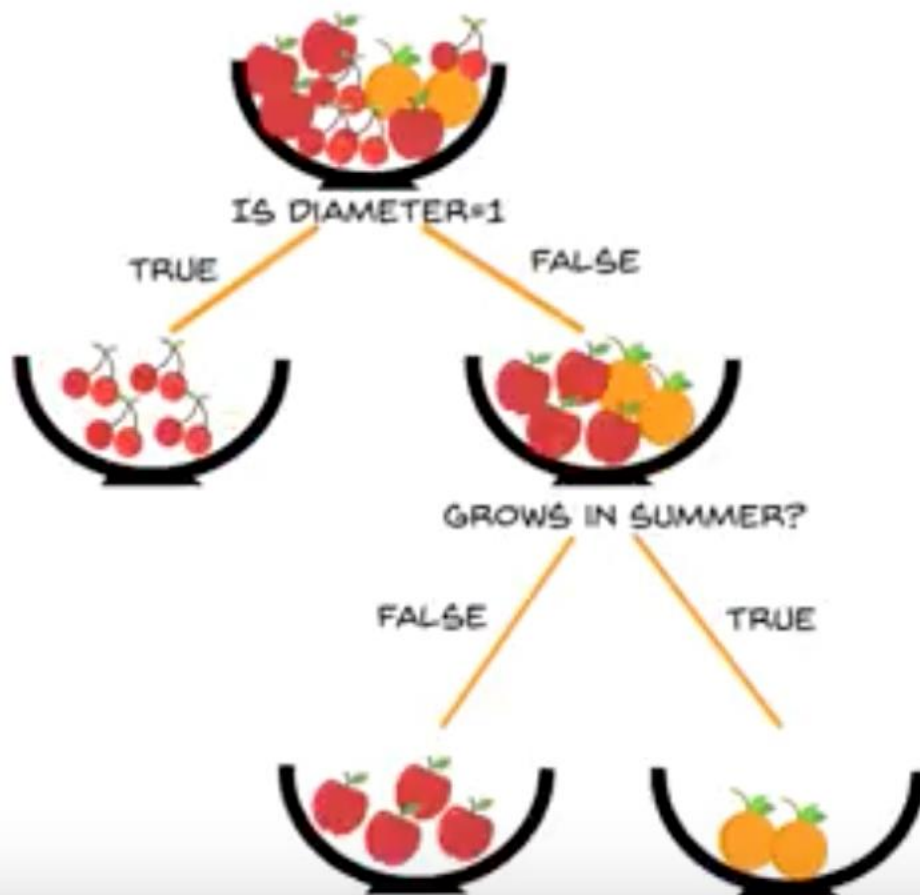
Random forests (Breiman, 2001)

LET THIS BE TREE 2

Random forests (Breiman, 2001)

LET THIS BE TREE 3

Random forests (Breiman, 2001)

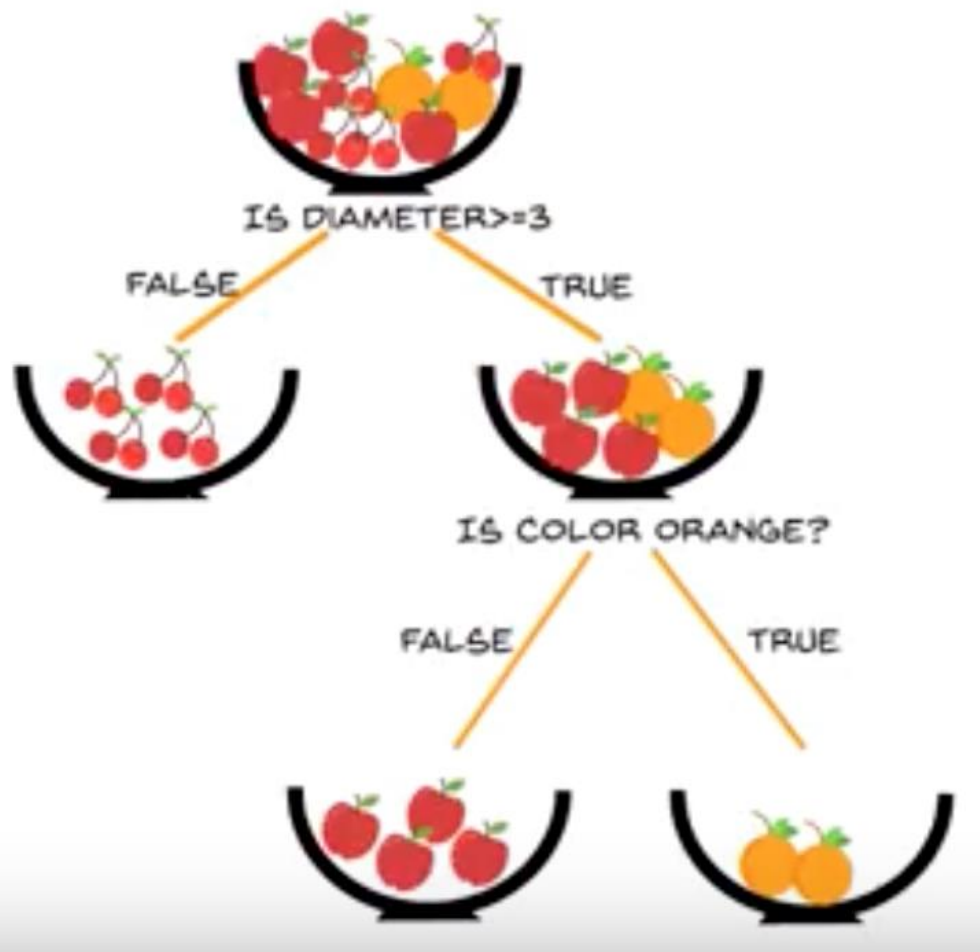
DIAMETER = 3
COLOUR = ORANGE
GROWS IN SUMMER = YES
SHAPE = CIRCLE

Random forests (Breiman, 2001)

LET THIS BE TREE 1

DIAMETER = 3
COLOUR = ORANGE
GROWS IN SUMMER = YES
SHAPE = CIRCLE

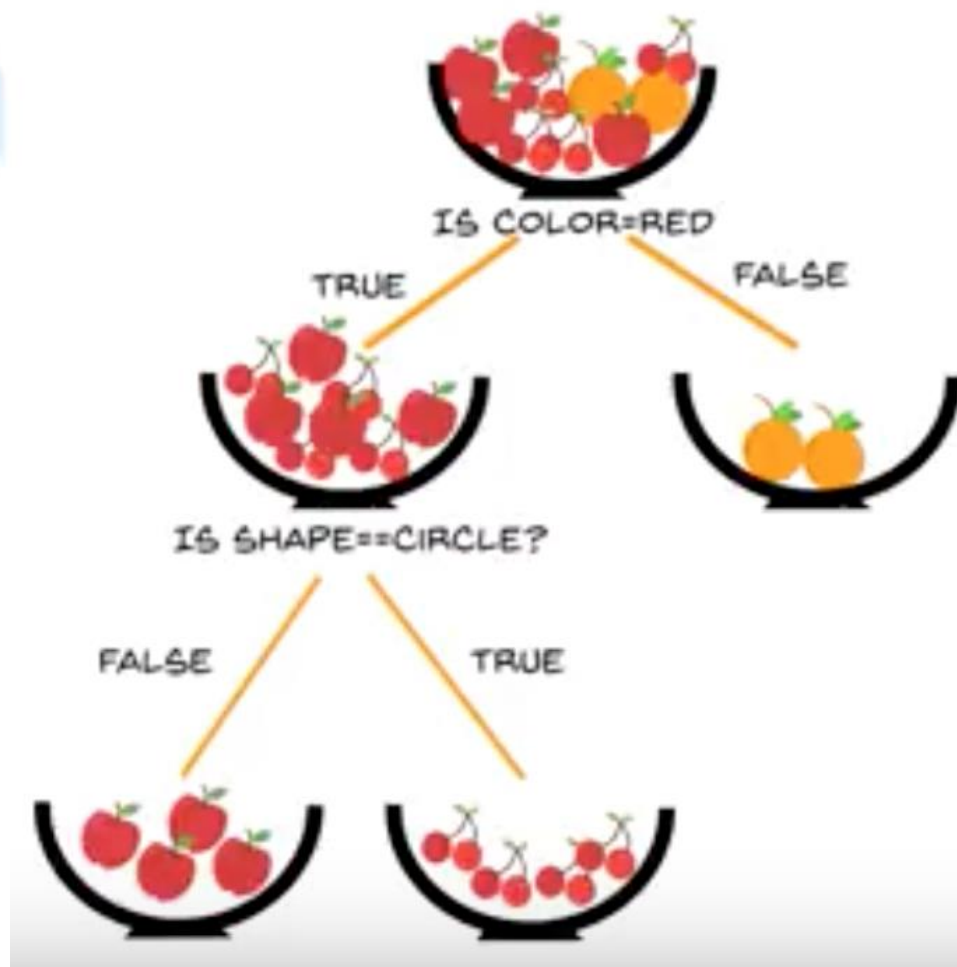

Random forests (Breiman, 2001)

LET THIS BE TREE 2

DIAMETER = 3
COLOUR = ORANGE
GROWS IN SUMMER = YES
SHAPE = CIRCLE

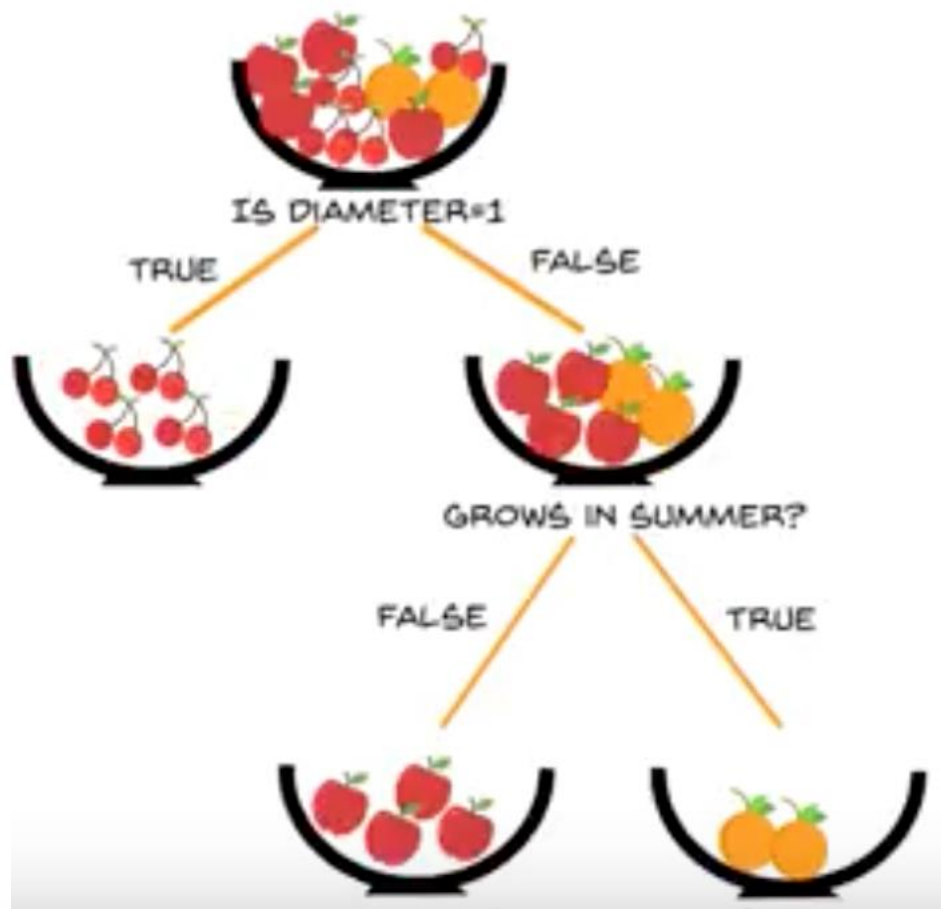

Random forests (Breiman, 2001)

LET THIS BE TREE 3

DIAMETER = 3
COLOUR = ORANGE
GROWS IN SUMMER = YES
SHAPE = CIRCLE

■ **boosting technique**

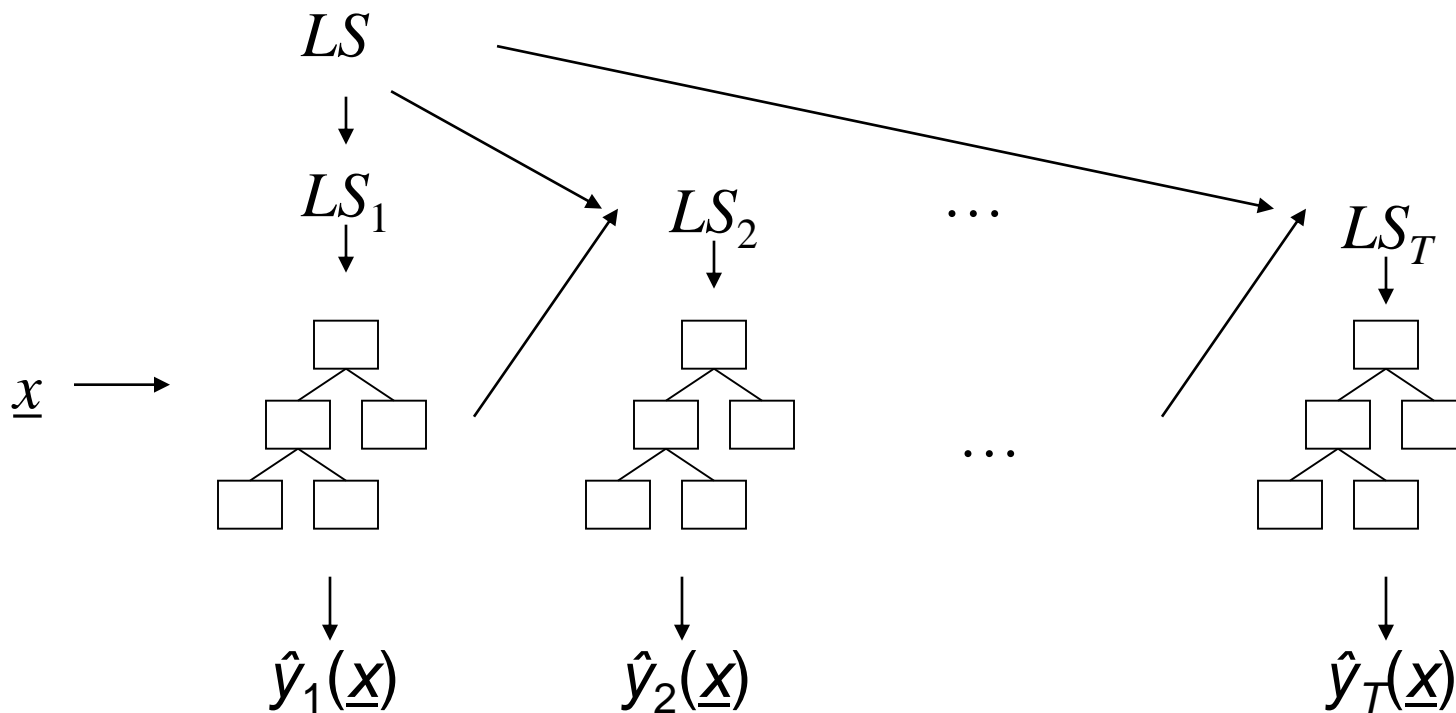

Boosting (Freund & Schapire, 1995)

■ Boosting

- từ tập học LS có N phần tử
- xây dựng tập hợp T mô hình cơ sở tuần tự
- mô hình thứ i được xây dựng trên tập mẫu lấy từ LS, **tập trung vào các phần tử bị phân loại sai bởi mô hình thứ $i-1$ trước đó**
- khi phân loại : sử dụng majority vote có trọng số
- hồi quy : tính giá trị trung bình của dự đoán của các mô hình có sử dụng trọng số

Boosting (Freund & Schapire, 1995)

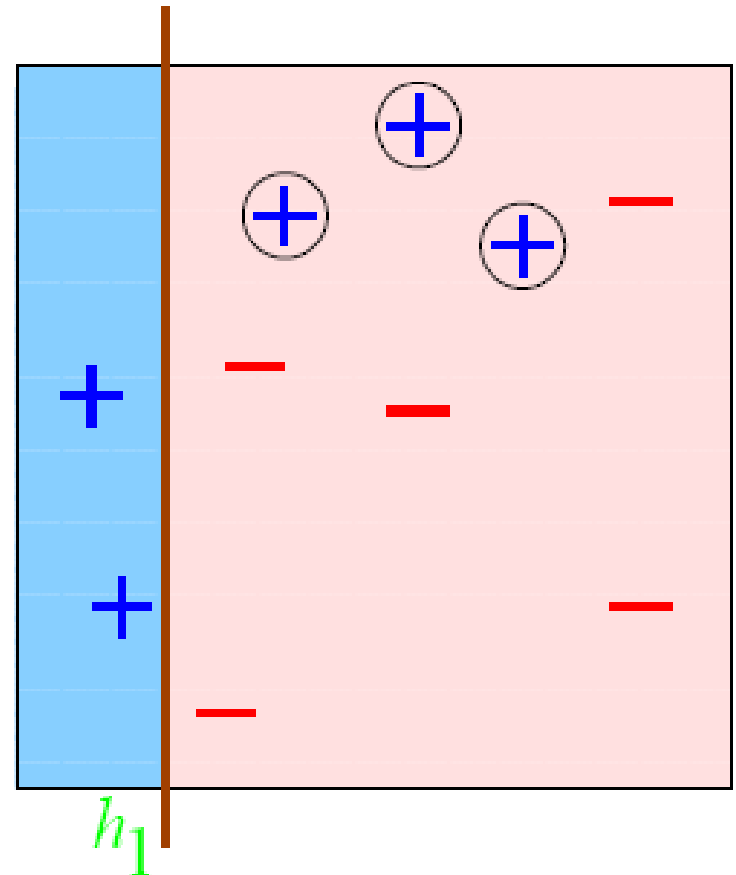
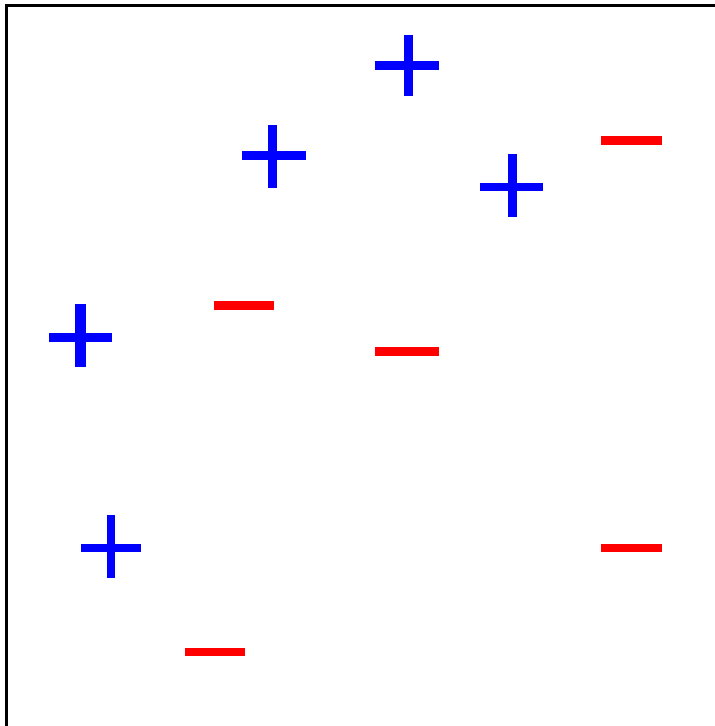
hồi quy : $\hat{y}(\underline{x}) = b_1 \cdot \hat{y}_1(\underline{x}) + b_2 \cdot \hat{y}_2(\underline{x}) + \dots + b_T \cdot \hat{y}_T(\underline{x})$

phân loại : $\hat{y}(\underline{x}) = \text{bình chọn số đông } \{\hat{y}_1(\underline{x}), \dots, \hat{y}_T(\underline{x})\}$

với các trọng số tương ứng $\{b_1, b_2, \dots, b_T\}$

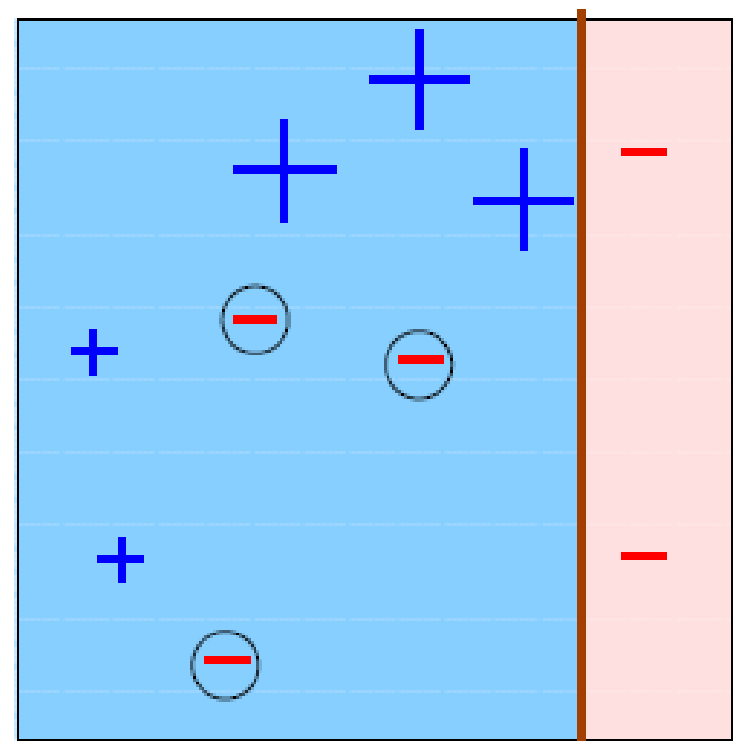
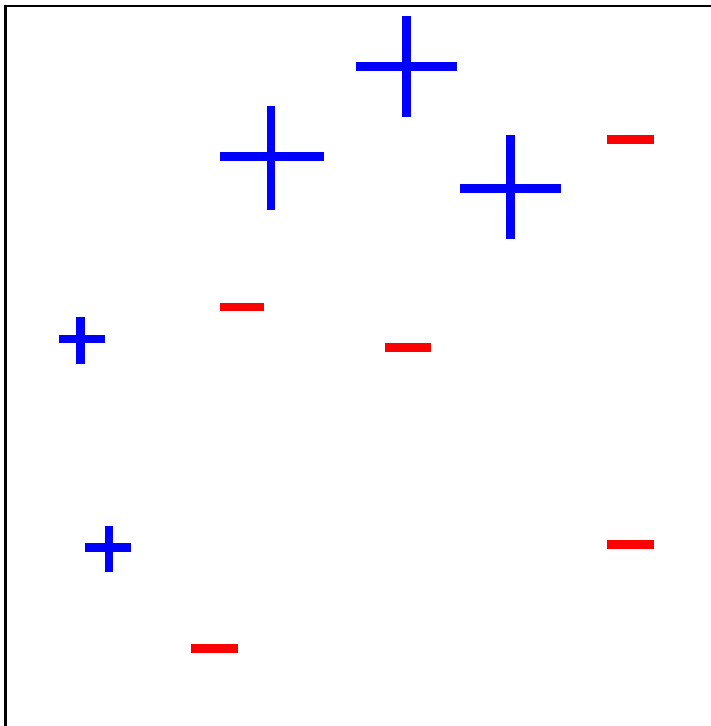
- Giới thiệu về Ensemble-based
- **Bagging, Boosting**
- kết luận và hướng phát triển

Boosting (Freund & Schapire, 1995)

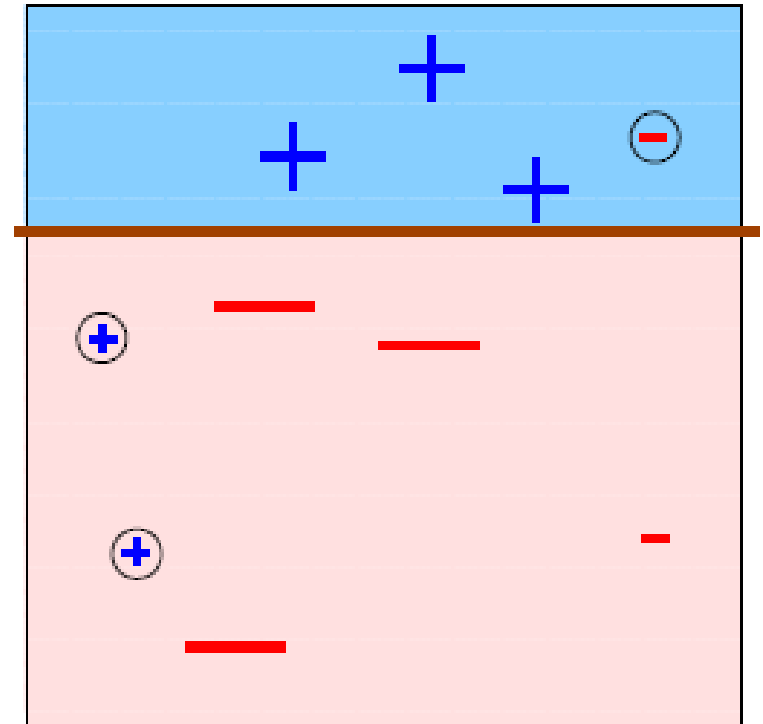
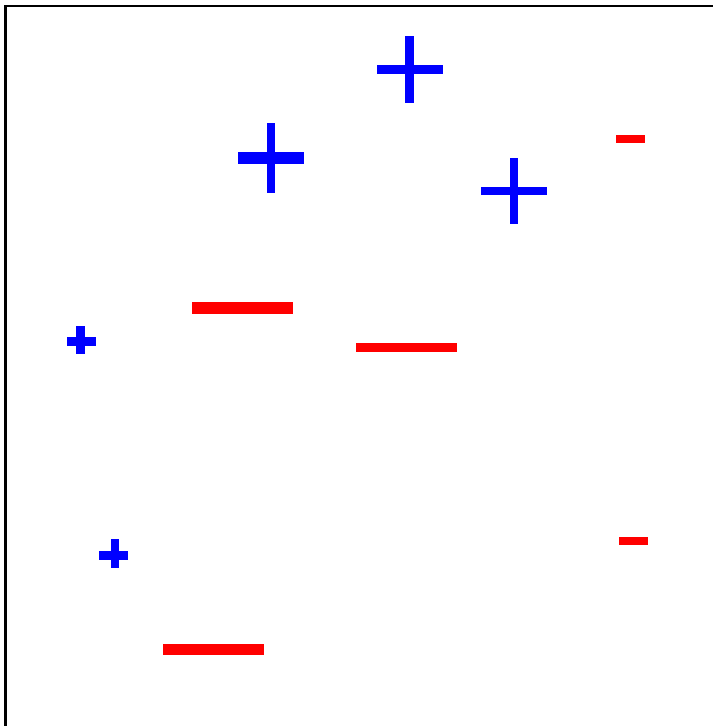
- Giới thiệu về Ensemble-based
- **Bagging, Boosting**
- kết luận và hướng phát triển

Boosting (Freund & Schapire, 1995)

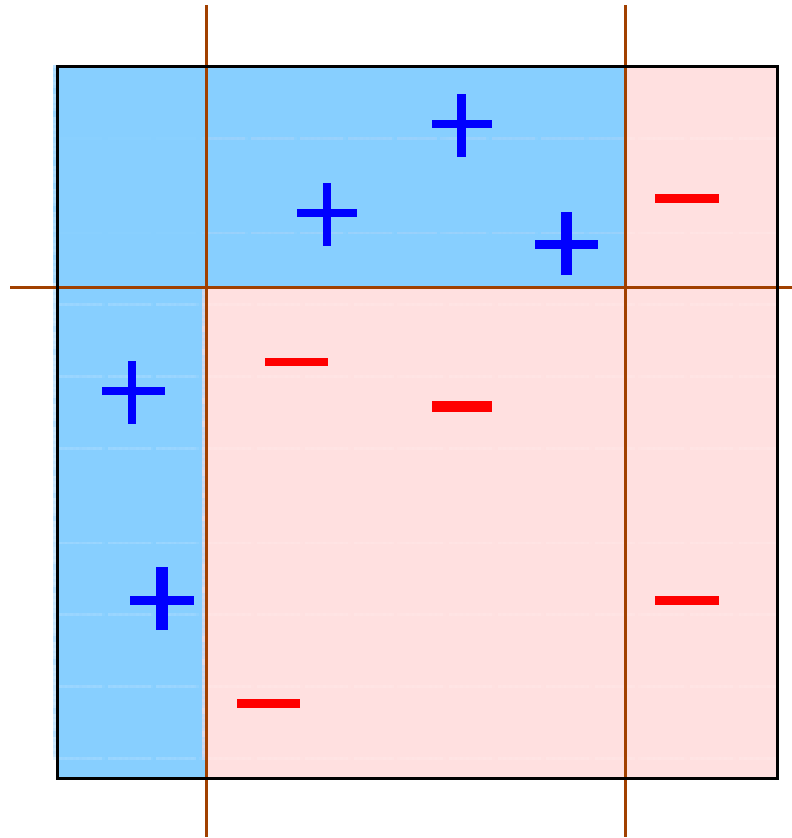
- Giới thiệu về Ensemble-based
- **Bagging, Boosting**
- kết luận và hướng phát triển

Boosting (Freund & Schapire, 1995)

- Giới thiệu về Ensemble-based
- **Bagging, Boosting**
- kết luận và hướng phát triển

Boosting (Freund & Schapire, 1995)

Nội dung

- Giới thiệu về Ensemble-based
- Bagging, Boosting
- Kết luận và hướng phát triển

Phương pháp ensemble-based

- cải thiện rất tốt hiệu quả các phương pháp học thông thường như cây quyết định, naïve Bayes, SVM, etc.
  - dựa trên cơ sở bias/variance
  - xây dựng tập hợp các mô hình cơ sở dựa trên tập học
  - kết hợp các mô hình khi phân loại cho độ chính xác cao
  - kết quả rất khó diễn dịch, ví dụ như 1 rừng gồm hàng trăm cây quyết định

Ensemble-based

- phương pháp ensemble-based
  - giải quyết các vấn đề về phân loại, hồi quy, gom nhóm, etc.
  - cho kết quả tốt, tuy nhiên không thể dịch được kết quả sinh ra
  - được ứng dụng thành công trong hầu hết các lĩnh vực tìm kiếm thông tin, nhận dạng, phân tích dữ liệu, etc.

Hướng phát triển

- học trên dữ liệu không cân bằng
- diễn dịch kết quả sinh ra
- kiểm chứng sự hợp lệ của phương pháp

Python

- ❑ `sklearn.ensemble.BaggingRegressor`
- ❑ `sklearn.ensemble.BaggingClassifier`
- ❑ `sklearn.ensemble.RandomForestRegressor`
- ❑ `sklearn.ensemble.RandomForestClassifier`
- ❑ `sklearn.ensemble. AdaBoostClassifier`
- ❑ `sklearn.ensemble.AdaBoostRegressor`

The End